

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 42914/16

Yakub SAYGILI / Türkiye

Başkan

Robert Spano,

Yargıçlar

Ledi Bianku,

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Paul Lemmens,

Valeriu Grițco,

Jon Fridrik Kjølbro

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 11 Temmuz 2017 tarihinde Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 8 Temmuz 2016 tarihli başvuruyu göz önünde bulundurarak, yapılan müzakereler neticesinde aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2017. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuran Yakub Saygılı 1973 doğumlu Türk vatandaşı olup İstanbul-Silivri Cezaevinde tutuklu bulunmaktadır. Mahkeme önünde, İstanbul Barosuna bağlı Avukat M. Erdoğan tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın koşulları

2. Başvurunun kendine özgü koşulları, başvuran tarafından ifade edildiği şekilde aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Başvuran, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Mali Suçlarla Mücadele Şubesinin eski müdürüdür. Başvuran bu sıfatla, rüşvet nedeniyle yürütülen bir ceza soruşturması kapsamında bazı bakan, memur ve iş adamlarına yönelik 17 Aralık 2013 tarihinde yürütülen bir polis operasyonunu yönetmiştir. İlgili, söz konusu operasyon sonrasında, disiplin ve ceza soruşturmalarına konu olmuş ve görevden alınmıştır. Başvuran, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme şüphesiyle 4 Eylül 2014 tarihinde tutuklanmıştır.

4. Başvuranın avukatı 15 Temmuz 2015 tarihinde, ulusal bir gazetede 27 Nisan 2015 tarihinde yayımlanan iki makale nedeniyle bu gazetenin editörleri hakkında İstanbul Cumhuriyet savcısına suç duyurusunda bulunmuştur. Başvuranın avukatı, müvekkilinin, söz konusu makalelerde, bilhassa Devlet idaresine sızmış yasadışı bir örgüte üye olmakla ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs etmekle itham edildiği gerekçesiyle hakkında yanlış, hakaret edici ve karalayıcı bilgiler yer aldığını ileri sürmüştür. Başvuranın avukatına göre, mahkûmiyet kararı olmadan, bu şekilde yapılan suçlamalar müvekkilinin masumiyet karinesi ilkesini ihlal etmiştir. Başvuranın avukatı, ihtilaf konusu makalelerin, basın yoluyla hakaret ve yargıyı etkilemeye teşebbüs ve iftira suçlarını teşkil ettiği iddiasında bulunmuştur.

5. İstanbul Cumhuriyet savcısı 24 Temmuz 2015 tarihinde başvuranın şikâyetiyle ilgili olarak kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Söz konusu makalelerin yayımlanmasının, ifade, bilgi alma ve eleştiri özgürlüğü hakkının kabul edilebilir sınırlarını aşmadığı ve kamuoyunun söz konusu bilgileri alma menfaati bulunduğu kanaatine vararak atılı suçların temel unsurlarının somut olayda mevcut olmadığı sonucuna varmıştır.

6. Başvuranın avukatı belirtilmeyen bir tarihte, söz konusu kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz etmiştir.

7. İstanbul 8. Sulh Ceza Hâkimi, savcının kararının usul ve kanuna uygun olduğu kanaatiyle 8 Eylül 2015 tarihinde bu itirazı reddetmiştir.

8. Başvuran 13 Ekim 2015 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuş ve başvurusunda ihtilaf konusu yayınlarla ve konuyla ilgili olarak kendisi tarafından açılan ceza yargılamasıyla ilgili şikâyetlerini sunmuştur. Başvuran bu bağlamda, saygınlığın korunması hakkının, ayrımcılık yasağının, mahkemelerin bağımsız ve tarafsızlığının, gerekçeli karar alma hakkının, masumiyet karinesi ilkesinin ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiğinden yakınmıştır.

9. Anayasa Mahkemesi 12 Ocak 2016 tarihinde, yapılan başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

10. Yüksek Mahkeme öncelikle, başvuranın masumiyet karinesi ilkesi ile ilgili şikâyetinin, bir kimsenin mahkûmiyet kararından önce adli ve kamu makamları tarafından suçlu olarak nitelendirilmemesi ve bu yönde bir muamelede bulunulmaması teminatı verdiği gerekçesiyle, bu ilkenin, saygınlığın korunması hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği ve devlet, adli ya da diğer otoritelerin kışkırtmalarına ya da beyanlarına dayanmayan gazete makalelerinin saygınlığın korunması hakkıyla ilişkili olduğu kanaatine varmıştır.

11. Anayasa Mahkemesi, saygınlığın korunması hakkına ilişkin şikâyetle ilgili olarak, yerleşik içtihadına göre, şeref ve itibar hakkına saldırı ile ilgili tek ceza yolunu kullanan yargılanabilir tüm kişilerin, ilk derece

mahkemeleri önündeki bir hukuk davasıyla telafi elde etme ve şikâyetini sunma imkânına sahip olmaları nedeniyle, bireysel başvuruda bulunmadan önce tüm etkili hukuk yollarını tüketmiş oldukları değerlendirmesinde bulunamayacağını hatırlatmıştır. Yüksek Mahkeme bu bağlamda *Adnan Oktar (3)* (Başvuru numarası: 2013/1123, 2 Ekim 2013) ve *Halkevleri Derneği ve İlknur Birol* (Başvuru numarası: 2013/577, 30 Haziran 2014) kararlarına atıfta bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi, somut olayda başvuranın yalnızca söz konusu gazetenin editörleri hakkında ceza soruşturması açılması için suç duyurusunda bulunduğunu ve hukuk davası açmadığını tespitinde bulunarak, kendisine intikal ettirilen şikâyetin iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

12. Anayasa Mahkemesi, başvuranın, mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, etkin bir hukuk yolu bulunmaması ve mahkeme kararlarının gerekçelerinin yetersiz olduğu ile ilgili şikâyetlerini adil yargılanma hakkı kapsamında incelemenin uygun olduğu kanaatine varmıştır. Anayasa Mahkemesi ayrıca, ayrımcılık yasağı ile ilgili şikâyetin tek olarak incelenemeyeceği; bunun adil yargılanma hakkı ile ilgili şikâyetle birlikte incelenmesi gerektiği değerlendirmesinde bulunmuştur. Yüksek Mahkeme, yargılanabilir bir kişinin, üçüncü kişilerin mahkûm edilmesini umduğu bir yargılamanın adilliğinin ne Anayasa ne de Sözleşme ile korunduğunu hatırlatarak, başvuranın şikâyetinin *ratione materiae* (konu yönünden) bağdaşmama nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

13. Anayasa Mahkemesinin kararı 21 Ocak 2016 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir.

B. İlgili iç ve Avrupa hukuk kuralları

1. İlgili iç hukuk kuralları ve uygulaması

a) Kişilik haklarına saldırılardan doğan hukuk davaları ile ilgili yasal hükümler

14. Medeni Kanun'un (1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 22 Kasım 2001 tarihli 4721 sayılı Kanun) 24 ve 25. maddeleri aşağıdaki şekildedir:

Madde 24

"Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır."

Madde 25

"Davacı, hâkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, sürmekte olan saldırıya son verilmesini, sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir.

Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir.

Davacının, maddî ve manevî tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekâletsiz iş görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır.

(...)"

15. Borçlar Kanunu'nun (1 Temmuz 2011 tarihinde yürürlüğe giren 11 Ocak 2011 tarihli 6098 sayılı Kanun) 58. maddesi aşağıdaki şekildedir:

"Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir.

Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir."

b) Ceza Kanunu'nun hakaret suçu ile ilgili hükümleri

16. Ceza Kanunu'nun (1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 26 Eylül 2004 tarihli 5237 sayılı Kanun) 125. maddesi aşağıdaki şekildedir:

"Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da yakıştırmalarda bulunmak veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya

adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilât ederek işlenmesi gerekir.

Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

(...)"

c) Düzeltme ve cevap hakkı ile ilgili yasal hükümler

17. 9 Haziran 2004 tarihinde kabul edilen ve 26 Haziran 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 14. maddesinin somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

"Sürelî yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, (...) yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, (...) ilgili yayımın yer aldığı sayfa ve sütunlarda (...) ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır."

d) Anayasa Mahkemesinin, hakaret davalarında başvuru yollarının tüketilmesine ilişkin içtihadı

18. Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru yolunun kullanılması kapsamında verdiği *Adnan Oktar (3)* (Başvuru numarası: 2013/1123, 2 Ekim 2013) kararında, yargılanabilir bir kişinin, saygınlığının korunması hakkının ihlal edilmesine ilişkin şikâyetinin kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Yargılanabilir kişi, başvurusunda, bir televizyon kanalında yapılan ve hakkında hakaret içerikli olduğunu düşündüğü açıklamalarla ilgili olarak suç duyurusunda bulunması sonrasında verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararı eleştirmiştir.

19. Anayasa Mahkemesi söz konusu kararda, şeref ve itibarın korunması hakkına yönelik saldırı iddialarıyla ilgili olarak başvuru yollarının tüketilmesi konusunda bilhassa şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

"35. Bireylerin maddi ve manevi varlığına üçüncü kişilerin müdahalelerine karşı etkili mekanizmalar kurma çerçevesinde Devletin pozitif yükümlülüğü, mutlaka cezai soruşturma ve kovuşturma yapılmasını gerekli kılmaz. Üçüncü kişilerin haksız müdahalelerine karşı bireyin korunması hukuk muhakemesi yoluyla da mümkündür. Nitekim üçüncü kişilerce şeref ve itibara yapılan müdahaleler için ülkemizde hem cezai hem de hukuki koruma öngörülmüştür. Hakaret ceza hukuku anlamında suç, özel hukuk anlamında ise haksız fiil olarak nitelendirilmekte ve tazminat davasına konu edilebilmektedir. Dolayısıyla bir bireyin, üçüncü kişilerce

şeref ve itibarına müdahale edildiği iddiasıyla, hukuk davası yoluyla da bir giderim sağlaması mümkündür.

36. Anayasa'nın 148. maddesine ve 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için ihlal iddiasının dayanağı olan işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş olan idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekmektedir. Üçüncü kişilerce şeref ve itibara yapılan müdahaleler ile ilgili olarak yalnızca ceza muhakemesi yoluna başvurulmuş olması Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için şart olan tüm başvuru yollarının tüketilmesi koşulunun yerine getirildiği anlamına gelmez."

20. Anayasa Mahkemesi ayrıca, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin hakaretin suç olmaktan çıkarılması ile ilgili karar ve tavsiye kararları (1577 sayılı karar, 4 Ekim 2007, "*Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılmasına Doğru*", §§ 11, 13 ve 17; 1814 sayılı Tavsiye kararı, 4 Ekim 2007, "*Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılmasına Doğru*", § 1 ve 1897 sayılı Tavsiye kararı, 27 Ocak 2010, "*Medya Özgürlüğüne Saygı*", § 11) ile Mahkeme'nin, Sözleşmeciler Devletler için hakaretin suç olmaktan çıkarılmasının gerekliliğinin altını çizdiği kararlarına (*Niskasaari ve diğerleri/Finlandiya*, No. 37520/07, § 77, 6 Temmuz 2010 ve *Šabanović/Karadağ ve Sırbistan*, No. 5995/06, § 43, 31 Mayıs 2011) atıfta bulunarak aşağıdaki değerlendirmede bulunmuştur:

"40. Türkiye, Meclis ve AİHM'in kararlarına uygun olarak hakaret için yasalarda öngörülen cezaların hafifletilmesi amacıyla, 6352 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesi ile 31/12/2011 tarihinden önce basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenen ve adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verileceğine ilişkin yasal düzenlemeyi yürürlüğe koymuştur.

41. Somut olayda başvurucu, şahsına yönelik olarak görsel ve işitsel nitelikteki yayın yoluyla hakaret suçu işlendiği iddiasıyla Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur.

(...)

44. Başvurucu, şahsına karşı yapılan hakaret nedeniyle sadece cezai kovuşturma yapılması amacıyla suç duyurusunda bulunmuş ancak herhangi bir hukuk davası açmamıştır. Başvurucunun iddiaları ile ilgili olarak başvurduğu ceza davası yolu, ulaşılabilir, telafi kabiliyetini haiz ve başvurucunun şikâyetlerini gidermede makul başarı şansı tanıyan tek başvuru yolu değildir. Hakaretin özel yaşama etkileri ile ilgili olarak hukuk davası açarak da başvurucunun şikâyetlerini (...) ileri sürebilmesi ve bu iddialarla ilgili olarak giderim sağlayabilmesi mümkündür.

45. Açıklanan nedenlerle, başvurunun iddiaları ile ilgili olarak hukuk davası açma yolu tüketilmeksizin bireysel başvuruda bulunulduğu anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir."

21. Anayasa Mahkemesi, *Halkevleri Derneği ve İlknur Birol* kararında (Başvuru Numarası 2013/577, 30 Haziran 2014), hakaret davalarında hukuk yolunun etkinliği ile ilgili olarak çok sayıda açıklamada bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi bilhassa aşağıdaki değerlendirmelerde bulunmuştur:

"28. Bir ihlal iddiasına ilişkin olarak başvurulabilecek birden fazla etkili başvuru yolunun bulunması durumunda, kural olarak başvurunun aynı amacı taşıyan başvuru yollarının tamamını tüketmesi beklenemez

29. Ancak hukuka (...) aykırı bir fiil nedeniyle başkasına verilmiş olan zararın tazmin edilmesi yükümlülüğünü ifade eden hukuki sorumluluk, ceza hukuku alanında suç diye adlandırılan insan davranışına göre daha geniş bir hukuka aykırı davranış grubunu kapsamaktadır. Bir eylemin suç teşkil edebilmesi için ilgili kanunda açıkça tanımlanması gerekirken haksız fiil için böyle bir sınırlamaya yer verilmemiştir. Öte yandan ceza hukuku alanında objektif sorumluluğa yer verilmezken hukuki sorumluluk alanında objektif sorumluluk esası etkin şekilde uygulanır, hukuki sorumluluk alanında aynı maddi vakıalar çerçevesinde [daha düşük bir ispat standardı kullanılarak] kişisel sorumluluk söz konusu olabilir. Ayrıca hukuk sistemimizde ceza muhakemelerinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı bulunmamaktadır. Hukuki sorumluluk alanındaki tazmin yükümlülüğünün asıl gayesinin (...) zararının telafi edilmesi olduğu nazara alındığında, özellikle somut başvuruya konu ihlal iddiasına yönelik uyuşmazlıklar açısından, hukuki tazmin yolunun daha yüksek başarı şansı sunabilecek, kullanılabilir ve etkili bir başvuru yolu olduğu anlaşılmaktadır.

30. Diğer taraftan bireyin şeref ve itibarına yönelik hakaret içerikli söylemlerden kaynaklanan zararların Devletin pozitif yükümlülükleri çerçevesinde giderimine ilişkin olarak Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletlerin karar organlarının hakaretin suç olmaktan çıkarılarak özel hukuk alanında yaptırıma tabi tutulmasını tavsiye eden birçok kararı bulunmaktadır

31. Başvuruya konu olayda, başvuru tarafından, bir televizyon kanalında yapılan haber sırasında haklarında sarf edilen sözler nedeniyle hakaret ve iftira suçundan işlem yapılması talebiyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyetle bulunulmuştur. Yürütülen soruşturma sonucunda ilgililer hakkında bu suçlar yönünden kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği, ancak başvuru tarafından somut başvuru açısından daha etkili bir giderim yolu olan hukuk davası açma yoluna gitmedikleri anlaşılmaktadır.

32. (...) başvuru tarafından yalnızca ceza muhakemesi yoluna başvurulmuş olduğu ve somut başvuru açısından daha etkili bir giderim yolu olan hukuk davası açma imkânı kullanılmaksızın bireysel başvuruda bulunulduğu nazara alındığında, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için tüm başvuru yollarının tüketilmesi koşulunun yerine getirildiği söylenemez.

33. Açıklanan nedenlerle, başvurunun bu kısmının (...) başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir."

22. Anayasa Mahkemesi hukuk yolunu kullanmadan ya da tek ceza davası yolunu kullandıktan sonra kendisine yapılan saygınlığa yapılan sözde saldırılarla ilgili tüm bireysel başvurularda, daima, yukarıda anılan kararlarda belirtilen içtihatı izlemiş ve uygulamıştır.

2. İlgili uluslararası metinler

a) Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1577 (2007) sayılı kararı

23. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1577 (2007) sayılı "Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılmasına Doğru" başlıklı kararının somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

"(...)

6. Hakaret karşıtı mevzuatın, başkalarının saygınlığını ve haklarını korumaya yönelik meşru amaç izlemektedir. Meclis bunun yanı sıra, üye devletleri, bunlara azami derecede ılımlılıkla başvurmaya teşvik etmektedir; zira bu tür kanunlar, ifade özgürlüğüne ciddi şekilde zarar verebilir. Bu nedenle, Meclis, bilhassa hakaret nedeniyle yargılanan kimselere, ifadelerinin doğruluğunu ispatlamaya ve böylelikle olası ceza sorumluluğundan muaf tutmaya imkân veren usuli güvenceler istemektedir.

(...)

8. Meclis, üye devletlerin birçoğunda, yetkililerin medya eleştirilerini susturma girişimleri olarak görülebilecek olan hakaret nedeniyle yapılan yargılamaların kötüye kullanılmasından üzüntü duymaktadır. Bu tür kötüye kullanmalar - medyanın gerçek manada otosansürü ile sonuçlanan ve kamu menfaatine ilişkin bilgilerin akışını ve demokratik tartışmaları giderek azaltabilen- sivil toplum tarafından kınanmıştır (...)

(...)

11. Meclis, birçok üye ülkenin, hakaret için hapis cezası öngördüğüne ve bazı ülkelerde, örneğin (...) Türkiye'de, bunun hâlâ uygulanmakta olduğunu büyük bir kaygıyla tespit etmektedir.

13. Bu nedenle, Meclis, hakaret için hapis cezalarının daha fazla gecikmeksizin kaldırılmaları gerektiği görüşündedir. Meclis, bilhassa yasalarında hâlâ -bunları fiili olarak uygulamamalarına rağmen- hapis cezaları olan ülkeleri gecikmeksizin bu yasaları kaldırmaya teşvik etmektedir ki, bu yasaları uygulamaya devam eden ülkeler, ne kadar geçersiz de olsa, herhangi bir mazeret öne sürmeye ve kamu haklarının zedelenmesine yol açmaya devam edemesinler.

(...)

17. Sonuç olarak, Meclis, üye Devletleri şunları yapamaya davet etmektedir:

17.1. Hakaret için hapis cezalarını gecikmeksizin kaldırmak;

17.2. Ceza kovuşturmalarına usulsüz başvurulmamasını sağlamak ve bu durumlarda savcılığın bağımsızlığını temin etmek;

17.3. Yasanın keyfi uygulamalarından kaçınmak ve medeni hukukun, hakareten etkilenen kişinin saygınlığının etkin olarak korunmasını sağlamak amacıyla hakaret kavramının tanımını mevzuatlarında bütün ayrıntılarıyla yapmak;

(...)"

b) Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1814 (2007) sayılı Tavsiye Kararı

24. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1814 (2007) sayılı Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılması Hakkında Tavsiye Kararında bilhassa şu hususlara işaret edilmektedir:

"1. Parlamenterler Meclisi, 1577 (2007) sayılı "Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılmasına Doğru" başlıklı kararına atıfta bulunarak, Bakanlar Komitesini, tüm üye Devletleri, hakaret ile ilgili olarak yürürlükte olan mevzuatlarını incelemeye ve gerekli olması halinde, her türlü kötüye kullanma ya da haksız kovuşturma riskini ortadan kaldırmak amacıyla, bunları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihadıyla uyumlaştırmak amacıyla düzenlemeler yapmaya teşvik etmeye davet etmektedir.

2. Meclis ısrarla, Bakanlar Komitesini, yetkili hükümetlerarası komitesini, Medya ve Yeni İletişim Hizmetleri Komitesini (*Comité directeur sur les médias et les nouveaux services de communication* (CDMC)), konuyla ilgili önemli çalışmalarından ve Mahkeme'nin içtihadı ışığında, üye Devletlerin dikkatine, hakaret konusunda ceza yargılamalarının kötüye kullanımına son vermek amacıyla ayrıntılı kurallar belirleyerek bir tavsiye kararı projesi hazırlamakla görevlendirmeye davet etmektedir.

(...)"

c) Bakanlar Komitesinin, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1814 (2007) sayılı Tavsiye Kararına Cevabı

25. Bakanlar Komitesinin, 1029. Bakanlar Delegeleri toplantısında kabul edilen, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1814 (2007) sayılı Tavsiye Kararına cevabı aşağıdaki şekildedir:

"1. Bakanlar Komitesi, Parlamenterler Meclisinin 1814 (2007) sayılı "Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılmasına Doğru" başlıklı Tavsiye Kararını dikkatle incelemiştir. Bakanlar Kurulu, Tavsiye Kararını muhtemel yorumlar ve bilgi için üye devletlerin hükümetlerinin yanı sıra Medya ve Yeni İletişim Hizmetleri Komitesi (*Comité directeur sur les médias et les nouveaux services de communication* (CDMC)) ve Avrupa Suç Sorunları Komitesi (*Comité européen pour les problèmes criminels* (CDPC)), İnsan Hakları Yönlendirme Kurulu (*Comité directeur pour les droits de l'homme* (CDDH)) ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserine iletmiştir. Yapılan yorumlar ekte yer almaktadır.

2. Bakanlar Komitesi 24 Kasım 2004 tarihli kararla, diğerlerinin yanı sıra, daha sonrasında Medya ve Yeni İletişim Hizmetleri Yürütme Kurulu (*Comité directeur sur les médias et les nouveaux services de communication* (CDMC)) olan Kitle

İletişim Yürütme Komitesini (*Comité directeur sur les moyens de communication de masse* (CDMM)), "hakaretin suç olmaktan çıkarılması sorunu da dâhil olmak üzere, İnsan Hakları Mahkemesinin ilgili içtihadıyla hakaret ile ilgili kanunların düzenlemesini" incelemekle görevlendirmiştir. 2006 yılının Eylül ayında alınan cevabı ve CDMC'nin, üye Devletlerin, ulusal mevzuatlarını inceleyerek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin doğrudan kendileriyle ilgili karar[ları] olmadan bile, Mahkeme tarafından hazırlanan normlar ışığında ve gerekirse, ceza, idare ve medeni hukuklarını bu normlarla uyumlaştırarak hakaret sorunuyla ilgili olarak gönüllü bir girişimde bulunmalarının memnuniyet verici olduğunu düşünmesini dikkate almıştır. Yukarıda anılan belgede, CDMC, tedbirlerin aynı zamanda, hakaret ile ilgili kanunların bütünüyle bu normlara uygun olarak uygulanır kılmak için alınması gerektiği kanaatine varmaktadır.

3. Bakanlar Komitesi bu görüşün yanı sıra Parlamenterler Meclisinin, her türlü haksız yargılamayı ya da kötüye kullanmayı ortadan kaldırmak amacıyla, üye Devletlerin bu tür tedbirler alma yönündeki çağrısını paylaşmaktadır.

4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin, spesifik davalarda 10. madde ihlali iddiaları konusunda karar vermek için içtihadı ve yetkisi sayesinde hakaret hakkında genel ilkeler geliştirmedeki rolünün bilincinde olarak, Bakanlar Komitesi, şimdilik, hakaretle ilgili olarak üye Devletlerin yararına ayrıntılı kurallar düzenlemenin arzu edilir olduğunu düşünmemektedir.

(...)"

ŞİKÂyetLER

26. Başvuran, Sözleşme'nin 8. maddesini ileri sürerek, ulusal bir gazetede yayımlanan ve hakkında hakaret edici ve karalayıcı ifadelerin yer aldığını iddia ettiği makaleler nedeniyle saygınlık hakkına yapılan saldırıdan şikâyet etmektedir.

27. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası bağlamında, şikâyetiyle ilgili olarak karar veren ulusal mahkemelerin, yürütme gücünün etkisi altında olduğunu iddia ederek, tarafsız ve bağımsız olmamasından şikâyet etmektedir.

28. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak, hakkında açılan ceza soruşturması dosyası ile iddianamede yer alan bilgi ve belgelerin adli makamlar tarafından basın organlarına iletildiğini iddia etmektedir. Başvuran ayrıca, bu unsurlara dayanılarak yayımlanan gazete makalelerinin masumiyet karinesini ihlal ettiğini de ileri sürmektedir.

29. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesi açısından, saygınlık hakkına yapıldığını iddia ettiği saldırıya ilişkin şikâyetini sunmasına imkân veren etkin bir hukuk yolu bulunmamasından yakınmaktadır. Başvuran bu bağlamda, adli makamların, politik güç tarafından yapılan baskılar nedeniyle lehinde karar verecek durumda olmadıklarını ileri sürmektedir. Başvuran, Sözleşme'nin aynı maddesine dayanarak, ulusal mahkemelerin kararlarının gerekçelerinin yetersiz olduğunu da iddia etmektedir.

30. Başvuran, Sözleşme'nin 14. maddesi kapsamında, adli makamlar tarafından şikâyetinin ele alınmasında ayrımcılığa maruz kaldığından yakınmaktadır. Bu bağlamda, Cumhuriyet savcısı önünde verdiği ifadesinin içeriği nedeniyle Cumhurbaşkanı'na hakaret nedeniyle hakkında bir ceza yargılaması bulunmasına rağmen, ihtilaf konusu gazete makaleleriyle ilgili olarak yaptığı şikâyetin reddedilmesinden yakınmaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 8. maddesi bağlamındaki şikâyet hakkında

31. Başvuran, bir gazetede yayımlanan iki makalenin içeriği nedeniyle saygınlığına saldırıldığını iddia etmekte ve konuyla ilgili olarak kendisi tarafından yapılan suç duyurusunun kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar kapandığını belirtmektedir.

32. Başvuran birçok nedenden ötürü hukuk mahkemeleri önünde tazminat davası açmadığını belirtmektedir. Başvuran öncelikle, hakkında çok sayıda karalayıcı yayınla karşı karşıya kaldığını ve en hızlı ve en etkili huzur hukuk yolunu kullanmak zorunda kaldığını ileri sürmektedir. Ancak, başvuran, uzun yıllar süren bir hukuk davasında, bir tazminat kararının hukuk mahkemeleri tarafından böylesine geç verilemeyeceği ve dolayısıyla bu kararın, şikâyetlerini telafi edecek durumda olmadığını, netice itibarıyla, basın tarafından sürekli yayım yapılarak, haklarının, devamlı olarak ihlal

edildiği kanaatindedir. Başvuran ayrıca, hukuk mahkemelerinin, hükümet tarafından "vesayet altına alındığını" ve lehinde bir mahkeme kararı elde etmenin mümkün olmadığını iddia etmiştir. Başvuran son olarak, başvurusunun hukuk mahkemeleri önünde sonuçlanmaması durumunda, karşı tarafın avukat masraflarını ödemeye mahkûm edileceğini eklemekte ve bu tür masrafları ödemek için kazancı ve kaynağı olmadığını belirtmektedir.

33. Başvuran Sözleşme'nin 8. maddesini ileri sürmektedir. İşbu maddenin somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

"1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir."

34. Mahkeme, Sözleşme ile kurulan koruma mekanizmasının ulusal insan haklarını koruma sistemi bakımından ikincil nitelik taşımasının büyük önem arz ettiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, Sözleşme gereğince Sözleşmeciler devletlerin yükümlülüklerine uyup uymadığını denetlemekle görevlidir. Mahkeme, ne Sözleşmeciler devletlerin yerine geçebilir, ne de yerine geçmelidir, zira bu devletler Sözleşme ile güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklere ulusal seviyede riayet edilmesini ve bu hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamakla yükümlüdürler. İç hukuk yollarının tüketilmesi kuralı, bu koruma mekanizmasının işleyişinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Devletler, iç hukuk düzeninde durumu düzeltme imkânı bulmadan önce uluslararası bir kuruluş önünde eylemlerine ilişkin hesap vermek zorunda değildirler. Devlet aleyhine yöneltilen şikâyetler hususunda Mahkeme'nin denetim yetkisinden istifade etmek isteyen kişiler, ülkelerindeki hukuk sisteminin sunduğu hukuk yollarını daha önce kullanmakla yükümlüdürler (bk. diğer birçok karar arasından, *Akdivar ve diğerleri/Türkiye*, 16 Eylül 1996, § 65, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1996-IV).

35. Mahkeme aynı zamanda, iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının uygulanması amacıyla, yalnızca ilgili Sözleşmeciler Devletin hukuk sisteminde teoride öngörülen başvuru yollarını değil, fakat aynı zamanda bu

başvuru yollarının bulunduğu bağlamı ve başvuranın kişisel durumunu da gerçekçi bir şekilde göz önünde bulundurması gerektiğinin altını çizmektedir. Dolayısıyla, Mahkeme'nin, dava koşullarının tamamını dikkate alarak, başvuranın iç hukuk yollarını tüketmek için kendisinden makul olarak beklenebilecek her şeyi yapıp yapmadığını incelemesi gerekmektedir (*D.H. ve diğherleri/Çek Cumhuriyeti* [BD], No. 57325/00, § 116, AİHM 2007-IV).

36. Somut olayda, Mahkeme, başvuranın, bir gazetede yayımlanan iki makalenin, hakkında karalayıcı nitelikte oldukları kanaatiyle söz konusu gazetenin editörleri hakkında suç duyurusunda bulunduğunu ve hakaret, iftira ve yargıyı etkilemeye teşebbüs suçları nedeniyle ilgililer hakkında ceza soruşturmaları açılmasını talep ettiğini kaydetmiştir. Bunun neticesinde, Cumhuriyet savcısı başvuranın şikâyetiyle ilgili olarak kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiş ve bu karara karşı başvuran tarafından yapılan itiraz sulh ceza hâkimi tarafından reddedilmiştir (yukarıda 5-7. paragraflar).

37. Mahkeme ayrıca, başvuranın, adli makamların, ihtilaf konusu gazete makaleleriyle şeref ve itibarına yönelik sözde saldırılara karşı kendisini korumadıkları şikâyetiyle Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuruda bulunduğunu kaydetmektedir. Anayasa Mahkemesi, başvuranın, gazetenin editörlerine karşı tazminat hukuk davası açmayı ihmal ettiği gerekçesiyle iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, bu bağlamda konuyla ilgili olan ve "yerleşik" olarak nitelendirdiği içtihadına dayanarak, söz konusu şikâyetin kabul edilemez olduğuna karar vermiştir (yukarıda 11. paragraf).

38. Mahkeme, hakareten şikâyet eden kişiler için Türk hukukunun yalnızca Medeni Kanun'un 24 ve 25. maddeleri ile Borçlar Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca hukuk mahkemeleri önünde hukuk davası açma imkânı değil (yukarıda 14 ve 15. paragraflar), fakat aynı zamanda Ceza Kanunu'nun 125. maddesine dayanarak ceza kovuşturması açılması için suç duyurusunda bulunma imkânı da öngördüğünü gözlemlemektedir (yukarıda 16. paragraf).

Mahkeme ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 2013 yılından itibaren, hukuk davası yolunun, konuyla ilgili "daha etkin" bir başvuru yolunu teşkil ettiği yönünde bir içtihat geliştirdiğini ve bunu sebatla izlediğini; ve bu içtihat uyarınca, saygınlığın korunması haklarının ihlal edildiği iddiasında bulunan yargılanabilir kişilerin, bu yüksek mahkeme önünde bireysel başvuruda bulunmadan önce bütün başvuru yollarının tüketilmesi kuralına riayet edilmesi amacıyla hukuk mahkemeleri önünde tazminat davası açmaları gerektiğini gözlemlemektedir (yukarıda 18-22. paragraflar).

39. Mahkeme dolayısıyla, Anayasa Mahkemesi tarafından yorumlandığı ve uygulandığı şekliyle iç hukuka göre, saygınlığın korunması hakkı ihlallerine ilişkin şikâyetlerle ilgili olarak Türk hukukunda etkin ve uygun hukuk yolunun hukuk mahkemeleri önünde tazminat hukuk davası olduğunu tespit etmektedir.

40. Mahkeme bu bağlamda, bireylerarası ilişkilerde Sözleşme'nin 8. maddesinin uygulanmasını sağlamaya yönelik tedbirlerin seçiminin, devlete yüklenen yükümlülükler ister pozitif ister negatif olsun, ilke olarak Sözleşmeciler devletlerin takdir yetkisinden kaynaklandığını hatırlatmaktadır (*Odièvre/Fransa* [BD], No. 42326/98, § 46, AİHM 2003-III ve *Petrie/İtalya*, No. 25322/12, § 41, 18 Mayıs 2017). Mahkeme ayrıca, Sözleşmeciler Devletlerin, yetkili ulusal makamın, Sözleşme ile ilgili şikâyetleri inceleyebileceği ve uygun telafi şekline karar verebileceği bir hukuk yolunu öngörme yükümlülüğüne uygun hareket etme şekli hususunda belirli bir takdir yetkisine sahip olduklarını hatırlatmaktadır (*Popovski/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, No. 12316/07, § 79, 31 Ekim 2013). Mahkeme nitekim, ulusal düzeyde farklı menfaatleri, öncelikleri ve pratik yönleri değerlendirmek için daha iyi bir konumda olan Sözleşmeciler Devletlerin, uygun telafi şeklini ve hukuk yolunu seçme konusunda özgür olduklarını ve somut olaydaki gibi davalarda, bu seçimin Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi tarafından ifade edilen görüşleri yansıtması gerektiğini yeniden ifade etmektedir (*idem*, § 84).

41. Mahkeme böylelikle, mevcut durumda, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 1577 (2007) sayılı "Hakaretin Suç Olmaktan Çıkarılmasına Doğru" başlıklı ve üye Devletleri "medeni hukukun, hakarettten etkilen kişinin şerefini etkin şekilde korunmasını sağlama teminatı vermeye" davet eden kararı doğrultusunda, onur ve saygınlığa yönelik saldırılarla ilgili hukuk davası yolunun etkinliği ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi tarafından geliştirilen içtihadı ilgi ile kaydetmektedir (yukarıda 23. paragraf). Mahkeme bu bağlamda, iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralına riayeti değerlendirdiğinde, bir hukuk yolunun etkinliği hususundaki iç hukuk kurallarını ve Anayasa Mahkemesinin, yargılanabilir kişilerin, saygınlığa saldırı ile ilgili bireysel başvuruda bulunmadan önce hukuk davası yolunu kullanmalarını zorunlu kılan içtihadını göz ardı edemeyeceğini değerlendirmektedir (bk. *a contrario*, yukarıda anılan *D.H. ve diğerleri* kararı, § 118).

42. Bu nedenle, Mahkeme, somut olayda, başvuranın saygınlığın korunması hakkı ile ilgili şikâyetini Mahkeme'ye sunmadan önce, Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili yerleşik içtihadına uygun olarak, hukuk mahkemeleri önünde tazminat davası açarak hukuk davası yolunu kullanması gerektiği kanaatine varmaktadır.

43. Başvuran tarafından, hukuk davası açmanın kendi durumunda etkin bir hukuk yolu olmadığına ilişkin iddiasını desteklemek için sunulan argümanlarla ilgili olarak, Mahkeme, bunların konuyla ilgili ve dayanaklı olmadıkları kanaatine varmaktadır. Nitekim, başvuran, bir ceza yargılamasının, uzun yıllar sürebilecek olan bir hukuk yargılamasına nazaran daha etkin ve daha hızlı bir hukuk yolu olduğunu ileri sürmesi nedeniyle, Mahkeme, bu durumda, bir hukuk davasının, bir ceza davasına göre ister istemez daha uzun süre devam edeceği ve hapis cezasına veya adli para cezasına mahkûm etmenin ilgilinin saygınlığını korumak için tazminata mahkûm etmekten daha etkin olduğu değerlendirmesinde bulunmak için herhangi bir unsura sahip değildir. Öte yandan, Mahkeme aynı zamanda,

sözde karalayıcı yayınlara daha hızlı karşılık vermek amacıyla, başvuranın düzeltme ve cevap hakkı yolunu kullanma imkânına sahip olduğunu kaydetmektedir (yukarıda 17. paragraf).

44. Hukuk mahkemelerinin, yürütme gücü tarafından yapılan baskılar nedeniyle başvuran lehine karar veremeyeceği yönündeki iddiayla ilgili olarak, Mahkeme, ilgili tarafından desteklenmemiş olan bu iddianın, neden ceza mahkemeleri hariç olmak üzere yalnızca hukuk mahkemeleri için geçerli olduğuna anlam verememektedir.

45. Başvuranın, bir hukuk davasının kaybedilmesi durumunda hukuk mahkemeleri önünde karşı tarafın avukat masraflarını ödemeye mahkûm edilme ihtimali ile ilgili iddiası hususunda, Mahkeme, bunun etkin bir hukuk yolunun kullanılmamasını haklı gösteremeyeceği kanaatine varmaktadır. Dahası, Mahkeme, ilgili tarafından açılan bir hukuk davasının sonulanmama riskleri ile ilgilinin, hukuk mahkemeleri önündeki yargılamalar sırasında adli yardım alma imkânları hakkında yorum yapamayacaktır.

46. Yukarıda sıralanan açıklamalar ışığında, Mahkeme, somut olayda, başvuranın, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmadan önce hukuk mahkemeleri önünde tazminat hukuk davası açmayı ve sonrasında kendisine başvuruda bulunmayı ihmal ederek saygınlığın korunması hakkı ile ilgili Şikâyetini sunmak için iç hukuk yollarını kabul edilir Şekilde tüketmediği kanaatine varmaktadır.

Dolayısıyla, söz konusu Şikâyet Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

B. Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası bağlamındaki Şikâyet hakkında

47. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak, davasının görüldüğünü mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olmadığını iddia etmektedir. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesine dayanarak, bu

mahkemeler tarafından verilen kararların gerekçelerinin yetersiz olduğundan da yakınmaktadır.

48. Olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eden Mahkeme, söz konusu şikâyetleri Sözleşme'nin yalnızca 6. maddesinin 1. fıkrası açısından incelemenin uygun olduğu kanaatine varmaktadır. İşbu maddenin somut olayla ilgili bölümleri aşağıdaki şekildedir:

"Herkes davasının, (...) medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, (...) makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. (...)"

49. Mahkeme, somut olayda, ihtilaf konusu yargılamaların, başvurana karşı yöneltilen bir suçlamanın esası ile ilgili olmayıp, bir gazetenin editörlerine karşı başvuran tarafından yapılan suç duyurusu ile ilgili olduğunu gözlemlemektedir. Mahkeme bu bağlamda, Sözleşme'nin 6. maddesinin, başvurana bir suç nedeniyle üçüncü bir kişinin kovuşturulmasını ya da cezalandırılmasını isteme veya "kişisel bir intikam" hakkı tanımadığını hatırlatmaktadır (*Perez/Fransa* [BD], No. 47287/99, § 70, AİHM 2004-I).

50. Mahkeme ayrıca, somut olayda, başvuranın medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili bir uyuşmazlığın da söz konusu olmadığını; zira Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca, başvuranın ceza mahkemeleri önünde maddi tazminat talebinde bulunmak için davacı taraf olamayacağını kaydetmektedir (bk. *a contrario* (aksi yönde bir karar için), yukarıda anılan *Popovski* kararı, § 61; bk. aynı zamanda, ceza mahkemeleri önünde tazminat alma imkânı bulunmaması konusunda, *Beyazgül/Türkiye*, No. 27849/03, § 36, 22 Eylül 2009).

51. Dolayısıyla söz konusu şikâyet, Sözleşme'nin hükümleriyle *ratione materiae* (konu yönünden) bağdaşmayıp, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

C. Sözleşme'nin 6. maddesinin 2. fıkrası bağlamındaki şikâyet hakkında

52. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak, hakkında yürütülen soruşturma kapsamında yapılan ve kural olarak gizlilikle yürütülen soruşturma işlemlerinin, yetkililer tarafından basına bilerek duyurulduğunu ve bunun, kendisini kamuoyunun gözünde suçlu olarak göstermek amacı taşıdığını ileri sürmektedir.

53. Mahkeme, başvuranın, hakkında yürütülen ceza soruşturmasına ilişkin bilgilerin ifşa edildiği yönündeki iddiasını desteklemek için herhangi bir unsur sunmadığını kaydetmektedir. Mahkeme ayrıca, somut olayda, ulusal makamlar tarafından, başvuranın muhtemel suçluluğu konusunda herhangi bir resmi açıklama yapılmadığının anlaşıldığını kaydetmektedir. Mahkeme aynı zamanda, başvuranın bu şikâyeti ulusal makamlar önünde dile getirmiş gibi görünmediğini kaydetmektedir.

54. İşbu şikâyet, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle reddedilmelidir.

D. Diğer şikâyetler hakkında

55. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesine dayanarak, politik gücün adli makamlar üzerinde uyguladığı baskılar nedeniyle şikâyetlerini sunmak için etkin bir hukuk yoluna sahip olmadığından yakınmaktadır.

56. Başvuran, Sözleşme'nin 14. maddesine dayanarak, şikâyetlerinin incelenmesinde ayrımcılığa maruz kaldığını da iddia etmektedir. Bu bağlamda, yetkilileri, Cumhurbaşkanı'na hakaret nedeniyle hakkında ceza yargılaması açmakla suçlamaktadır.

57. Mahkeme, başvuranın, davasını inceleyen mahkemelerin dış baskılara maruz kaldığına ve söz konusu mahkemelerin, ilgili hakkında ayrımcı bir tutum sergilediğine ikna edecek nitelikte herhangi bir unsur sunmadığını kaydetmektedir. Başvuran öte yandan, Cumhurbaşkanı'na

hakaret nedeniyle hakkında yürütülen herhangi bir ceza yargılamasına ilişkin hiçbir belge ya da bilgi sunmamaktadır.

58. Mahkeme dolayısıyla, söz konusu Őikâyetlerin dayanağı olmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle, işbu Şikâyetler Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ile 4. fıkrası uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmaları nedeniyle reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilerek 14 Eylül 2017 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Robert Spano
Başkan